

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการสนับสนุนวิชาการสำหรับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กลุ่มเด็กปฐมวัย) ภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่ในการช่วยเหลือเด็กปฐมวัย เด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาและพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ 2) สนับสนุนการยกระดับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถจัดบริการได้อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน พื้นที่ดำเนินการ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดระยอง และจังหวัดกาญจนบุรี การทำงานเชิงพื้นที่หรือการพัฒนาเชิงพื้นที่ (area based collaboration) โดยใช้กลไกระดับจังหวัดในการขับเคลื่อนสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา การดำเนินงานระยะ 6 เดือน (เดือนพฤศจิกายน 2562 – เดือนเมษายน 2563) สรุปผลการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

แผนงานที่ 1 สนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หน่วยสนับสนุนวิชาการ ประชุมทำความเข้าใจร่วมกับคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ และแผนงานการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในกลุ่มเด็กปฐมวัย สนับสนุนคณะทำงานระดับจังหวัดเป็นกลไกการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทีมพื้นที่เพื่อค้นหา สำรวจข้อมูลของเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจน การจัดทำแผนการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล และการจัดการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจน ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีดังนี้

- 1) คณะทำงานระดับจังหวัด ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้เกี่ยวข้อง เข้าใจแนวทางการช่วยเหลือ การติดตามประเมินผลเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจน
- 2) เกิดแผนการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยรายบุคคล ทำให้เด็กได้รับการช่วยเหลือตามสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคน ภาพรวมเด็กปฐมวัยที่ได้รับการช่วยเหลือรายจังหวัดพบว่า จังหวัดกาญจนบุรี เด็กปฐมวัยได้รับการช่วยเหลือ ร้อยละ 7.20 จังหวัดนครนายก ร้อยละ 31.14 และจังหวัดระยอง ร้อยละ 1.91 ของจำนวนเด็กปฐมวัยในจังหวัด

แผนงานที่ 2 สนับสนุนการยกระดับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน หน่วยสนับสนุนวิชาการ ประชุมทำความเข้าใจร่วมกับคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ เพื่อทำความเข้าใจ และวางแผนการยกระดับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี 2561 ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีดังนี้

- 1) ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อปท. เข้าใจแนวทางการยกระดับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการใช้ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงาน โครงการที่เป็นปัญหาและความต้องการของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานในการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมให้เรียนระดับประถมต่อไป
- 2) เกิดแผนงาน โครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ดำเนินการ ภาพรวมของจังหวัด พบว่า จังหวัดกาญจนบุรี เกิดแผนงาน โครงการการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 24 แห่ง จาก

249 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.63 จังหวัดนครนายก เกิดแผนงาน โครงการการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 8 แห่ง จาก 128 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.25 และ จังหวัดระยอง เกิดแผนงาน โครงการการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 20 แห่ง จาก 129 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.50

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา

1. **การสื่อสารความเข้าใจ** การช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจนจำเป็นต้องมีการสื่อสารให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับรู้เป้าหมาย วิธีการดำเนินงานให้ตรงกัน ซึ่งอาจเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จะช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จได้ตามเวลาที่กำหนด
2. **การใช้กลไกจังหวัดในการขับเคลื่อน** โดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดเห็นชอบในการดำเนินงาน ทำให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานและกำหนดเป็นนโยบายของจังหวัดในการขับเคลื่อนได้ แต่หากต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ และเกิดชุมชนเข้มแข็งได้จริง อาจทบทวนการใช้กลไกระดับอำเภอซึ่งเป็นหน่วยงานระดับย่อยที่สามารถจัดการได้ครอบคลุมและรวดเร็วกว่า
3. **เกณฑ์รายได้อาจไม่ใช่คำตอบสุดท้ายในการตัดสิน** จากการกำหนดคุณสมบัตินักเรียนยากจนพิเศษ หมายถึง นักเรียนในครัวเรือนมีสมาชิกมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และความขาดแคลนทุนทรัพย์ การคัดกรองความยากจนทางอ้อม (PMT; Proxy Means Test) มากกว่า 0.9 ขึ้นไป ข้อมูลจากพื้นที่พบว่าเด็กที่รับการคัดกรองเป็นเด็กที่ไม่ได้ยากจน แต่เด็กที่ยากจนกลับไม่ได้รับการคัดกรอง จึงควรมีการทบทวนการคิดค่าเฉลี่ยรายได้จากจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เนื่องจากครอบครัวที่ยากจนบางครอบครัวมีจำนวนสมาชิกน้อย การคิดค่าเฉลี่ยรายได้จึงไม่เป็นไปตามเกณฑ์เมื่อเทียบกับครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากแต่ไม่ยากจน
4. **การค้นหากลุ่มเด็กที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ** จากการดำเนินงานกำหนดให้คัดกรองเด็กทุกคนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อเสนอเพื่อลดระยะเวลาการดำเนินงานแต่ได้ผลที่ไม่แตกต่างกัน อาจทบทวนกระบวนการค้นหาเด็กในครอบครัวที่ยากจน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาความยากจนของครอบครัวในชุมชน และบันทึกข้อมูลขอรับการช่วยเหลือต่อไป
5. **การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่** เด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจนควรได้รับการช่วยเหลือดูแลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การกำหนดเป็นนโยบายการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ยากจนในระดับพื้นที่ จะช่วยให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและยั่งยืน